

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Український державний морський технічний університет
імені адмірала Макарова

К.Б. Ямніков

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи
з дисципліни "Податкова система"

Рекомендовано Методичною радою УДМТУ

Миколаїв 2003

УДК 336.221.4

Ямніков К.Б. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з курсу "Податкова система." – Миколаїв: УДМТУ, 2003. – 44 с.

Кафедра фінансів

Методичні вказівки призначені для забезпечення єдиних вимог щодо тематики змісту, порядку оформлення та якості виконання курсових робіт з курсу "Податкова система" студентами інженерно-економічного факультету.

Рецензент канд. екон. наук, доц. Г.К. Рогов

© Український державний морський
технічний університет, 2003

© Видавництво УДМТУ, 2003

ВСТУП

Курсова робота завершує вивчення дисципліни "Податкова система" та відіграє важливу роль у формуванні у студентів цілісного сприймання теорії і практики оподаткування як бази застосування отриманих знань і навичок в подальшій праці.

Дані навчальні вказівки ґрунтуються як на викладацькому, так і практичному досвіді автора і призначені для студентів інженерно-економічного факультету та системи післядипломної підготовки.

Головними завданнями цієї навчальної допомоги є:

1. Вчасна видача індивідуальних завдань курсової роботи і ознайомлення студентів з порядком виконання та оформлення курсової роботи.
2. Запобігання помилкам і внесення плановірності і продуктивності в роботу, зокрема через скорочення часу студентів на пошук необхідних для виконання роботи інструктивно-методичних матеріалів.

Виконання вимог даних методичних вказівок допоможе студентам зосередитися суто на вивченні курсу, а викладачам дисципліни скоротити час на перевірку курсової роботи.

1. ЕТАПИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Мета й етапи виконання роботи

Мета виконання курсової роботи: систематизація і закріплення знань, отриманих в процесі вивчення дисципліни "Податкова система"; набуття досвіду теоретичного дослідження; виховання навичок самостійної роботи в розрахунку сум податків і зборів; набуття розуміння

про звітність підприємства і почуття реального життя фінансових служб підприємства у сфері оподаткування.

Курсова робота має на меті показати, в якій мірі студент уміє самостійно працювати з літературними джерелами, Законами України, Указами Президента України, Постановами Кабінету Міністрів України, інструктивно-методичними матеріалами, відокремлювати найважливіші проблеми в теорії і практиці оподаткування та формувати тенденції або заходи щодо їх вирішування, розраховувати суми податків і зборів в запропонованій даними вказівками господарській ситуації, що наближається до реальної, заповнювати деякі бланки звітності.

Курсова робота має бути виконана автором самостійно і обов'язково відповідати вимогам даних вказівок щодо змісту та оформлення.

Виконання курсової роботи складається з наступних етапів: отримання завдання, вибір варіанта роботи і формування змісту індивідуального завдання; безпосереднє виконання роботи; оформлення роботи і здача її на перевірку; захист курсової роботи перед викладачем дисципліни. Загальна тривалість виконання курсової роботи визначається навчальними планами денного відділення інженерно-економічного факультету та інституту післядипломної освіти.

1.2. Отримання завдання, вибір варіанта роботи і формування змісту індивідуального завдання

Студент отримує завдання на виконання роботи на першому занятті з дисципліни, навчальним планом якої передбачена курсова робота. Це стосується і студентів, які навчаються за індивідуальним графіком.

Номер варіанта завдання відповідає порядковому номеру студента в груповому журналі.

Курсова робота складається з розв'язання практичного завдання, пошуку, комплектування і заповнення бланків звітності, відповіді на теоретичне питання.

Формування практичного завдання здійснюється студентом на підставі переліку господарських операцій з дод. 1 та табл. 1.

Наприклад, 20-й варіант означає: студент повинен виписати господарські операції і дані для четвертого підприємства із дод. 1; рух валюти і запасів потрібно обліковувати методом середньозваженої собівартості (СЗС); з двох приміщень, які є на балансі підприємства, продається приміщення "У"; наше підприємство погашає вексель наданням послуги (розробка проекту).

Таблиця 1. Варіанти практичного завдання

Номер варіанта	Номер підприємства	Метод списання	Продано приміщення	Чим погашений вексель	Номер варіанта	Номер підприємства	Метод списання	Продано приміщення	Чим погашений вексель
1	1	FIFO	X	Послуга	17	1	СЗС	X	Послуга
2	2	FIFO	Y	Послуга	18	2	СЗС	Y	Послуга
3	3	FIFO	X	Послуга	19	3	СЗС	X	Послуга
4	4	FIFO	Y	Послуга	20	4	СЗС	Y	Послуга
5	5	FIFO	X	Гроші	21	5	СЗС	X	Гроші
6	6	FIFO	Y	Гроші	22	6	СЗС	Y	Гроші
7	7	FIFO	X	Гроші	23	7	СЗС	X	Гроші
8	8	FIFO	Y	Гроші	24	8	СЗС	Y	Гроші
9	1	LIFO	X	Послуга	25	1	FIFO	Y	Послуга
10	2	LIFO	Y	Послуга	26	2	LIFO	X	Послуга
11	3	LIFO	X	Послуга	27	3	СЗС	Y	Послуга
12	4	LIFO	Y	Послуга	28	4	FIFO	X	Послуга
13	5	LIFO	X	Гроші	29	5	LIFO	Y	Гроші
14	6	LIFO	Y	Гроші	30	6	СЗС	X	Гроші
15	7	LIFO	X	Гроші	31	7	FIFO	Y	Гроші
16	8	LIFO	Y	Гроші	32	8	LIFO	X	Гроші

Рекомендації щодо порядку розв'язання наведено в п. 1.4. вказівок і в дод. 3.

Перелік теоретичних питань і рекомендації щодо змісту відповіді наведено в п. 1.3 вказівок. Номер питання відповідає номеру варіанта студента.

Всі цифри у вказівках, якщо це не обговорено спеціально, подані по умовчанню в гривнях.

1.3. Рекомендації щодо виконання теоретичної частини роботи

Зміст відповіді на теоретичне питання наведено після кожного питання. Потрібна література вказана в списку літератури даних вказівок та в самому питанні. Бажане використання іншої літератури. Якщо в

питанні вказано на необхідність розрахунку – це обов'язкова вимога. Особливості оподаткування в Миколаєві потрібно знаходити в міських друкованих засобах масової інформації.

Відповідь має бути повною і обсягом не менше десяти сторінок.
Теоретичні питання:

1. Податкова система. Податкова система України. Основні визначення. Податки і збори в Україні, приклади їх розрахунку. Проект Податкового Кодексу.

2. Засади оподаткування. Принципи платоспроможності та еквівалентності. Принципи оподаткування згідно з Законом України "Про систему оподаткування". Функції податків і зборів. Додержування принципів оподаткування в Україні: розрахунок податкового навантаження на громадян з різним рівнем доходу.

3. Класифікація податків. Десять напрямків класифікації. Класифікація податків (зборів) України.

4. Економічні аспекти оподаткування. Залежність Лафера. Розрахунок еластичності податкових надходжень при різному рівні податкового напруження. Мультиплікативний ефект. Взаємозв'язок оподаткування і споживчої ренти. Вплив оподаткування на макроекономічні показники.

5. Оподаткування доходів громадян. Види ставок, суб'єктів, об'єктів. Порівняння прибуткового податку в Україні, Росії, Європі.

6. Прибутковий податок в Україні. Суб'єкт, об'єкт, ставки, перерахування податку за рік, подвійне оподаткування (приклади розрахунку). Відмінність оподаткування приватних підприємців.

7. Пільги з прибуткового податку в Україні. Пільги щодо об'єкта, пільги суб'єктам. Причина введення кожної з пільг та її реальна ефективність (приклади розрахунку).

8. Принципи пенсійного і соціального страхування. Організація, переваги і недоліки консолідованого і персоніфікованого пенсійного, медичного і соціального страхування. Порівняння розміру внесків, потрібних для забезпечення консолідованого або персоніфікованого страхування.

9. Пенсійне і соціальне страхування в Україні. Принцип організації. Види і функції державних цільових фондів (приклади розрахунку їх річних бюджетів).

10. Базові елементи пенсійного і соціального страхування в Україні. Суб'єкти, об'єкти, ставки (приклади розрахунку). Закони, постанови, інструкції, листи, що регулюють пенсійне і соціальне страхування.

11. Корпоративний податок. Системи визначення оподатковуваного прибутку і обґрунтування вибору. Порівняння оподаткування прибутку в Україні, Росії, Європі.

12. Податок на прибуток в Україні. Суб'єкти, об'єкти, ставки, дохід, витрати, амортизація, "перша подія" (приклади розрахунку).

13. Відмінності визначення оподатковуваного прибутку в Україні. Операції особливого роду згідно з Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств" (приклади розрахунку).

14. Операції з основними фондами в Україні. Амортизація, зміна балансової вартості у зв'язку з придбанням, поліпшенням та вибуттям, індексація вартості і капітальний дохід (приклади розрахунку).

15. Податки на споживання. Види, спосіб нарахування і сплати. Взаємозв'язок податків на споживання і прибуткового податку. Порівняння досвіду України, Європейської співдружності, США.

16. Податок на додану вартість в Україні. Суб'єкт, об'єкт, ставки, база оподаткування, дата виникнення податкового зобов'язання і податкового кредиту, порядок нарахування і відрахування.

17. Операції, що не є об'єктом ПДВ або звільнені від оподаткування. Перелік пільг, причини застосування пільг та їх ефективність, рівень зміни цін різних товарів, робіт, послуг внаслідок дії пільг (розрахунок).

18. Акцизний збір. Суб'єкт, об'єкт, види товарів, ставки, формула розрахунку ціни підакцизного товару. Приклад розрахунку акцизного збору з тютюнових, алкогольних та ювелірних виробів, автомобілів, бензину.

19. Мито. Види митних товарів в Україні. Види ставок і причини їх застосування. Порядок розрахунку ПДВ, акцизного збору і мита при імпортуванні товарів.

20. Державне мито. Суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги. Відмінність стягнення державного мита при даруванні, спадкуванні, реєстрації підприємства в Україні та Європі.

21. Плата за землю. Грошова оцінка вартості землі згідно з законодавством України. Суб'єкт, об'єкт, ставки, база оподаткування, порядок нарахування, пільги.

22. Платежі в зв'язку із транспортними засобами. Податок з власників транспортних засобів, мито, акцизний збір, ПДВ (приклади розрахунку).

23. Плата за забруднення навколишнього природного середовища. Суб'єкт, об'єкт, ставки, порядок розрахунку сум зборів. Світова практика відшкодування екологічних збитків.

24. Плата за використання надр. Суб'єкт, об'єкт, ставки, порядок розрахунку сум зборів.

25. Плата за використання природних ресурсів. Плата за ліс і воду. Суб'єкт, об'єкт, ставки, порядок розрахунку. Світова практика відшкодування використання природних ресурсів.

26. Місцеві податки. Суб'єкт, об'єкт, ставки, ціноутворення з урахуванням місцевих податків. Комунальний податок: розрахунок чисельності працюючих і суми податку. Податок на рекламу: відокремлення реклами від інформації згідно з Законом України "Про рекламу" і розрахунок суми податку.

27. Місцеві збори. Суб'єкт, об'єкт, ставки в Миколаєві, ціноутворення з урахуванням місцевих зборів (приклади розрахунку).

28. Рентні платежі. Суб'єкт, об'єкт, ставки, порядок розрахунку (приклади).

29. Плата за торговий патент. Суб'єкт, об'єкт, ставки в Миколаєві, зарахування при сплаті податку на прибуток.

30. Альтернативні методи оподаткування громадян. Фіксований податок, єдиний податок, податок на промисел: суб'єкт, об'єкт, ставки в Миколаєві, умови застосування (приклади розрахунку в порівнянні із загальним оподаткуванням).

31. Альтернативні методи оподаткування підприємств. Суб'єкти спеціальних економічних зон, єдиний податок, сільгосподаток: суб'єкт, об'єкт, ставки, умови застосування (приклади розрахунку в порівнянні із загальним оподаткуванням).

32. Принципи податкового планування. Світовий досвід. Методи. Зміни суб'єкту, об'єкту, податкової юрисдикції, застосування пільг (приклади і розрахунки).

1.4. Рекомендації щодо виконання практичної частини роботи

Практичне завдання передбачає пошук, комплектування і заповнення бланків звітності на основі розрахунку для конкретного підприємства (проектні і монтажні послуги) наступних податків і зборів за звітний період:

внески до пенсійного фонду, фондів соціального страхування, страхування на випадок безробіття, страхування від нещасного випадку, що має сплатити підприємство за квартал;

комунальний податок за кожний місяць і квартал в цілому;

податок на рекламу, що сплатило підприємство у складі витрат на рекламу;

податок на додану вартість за кожний місяць;
податок на прибуток за квартал;
єдиний податок за ставкою 6 % (припустимо, що підприємство перейшло на сплату єдиного податку).

Бланки, що заповнюються: Податкова декларація з податку на додану вартість за кожний місяць (три бланки); Декларація про прибуток з підприємства (один бланк); Розрахунок єдиного податку (один бланк).

При розв'язанні і заповненні бланків слід використовувати джерела зі списку літератури і загальні теоретичні відомості з розд. 2 даних вказівок.

При розрахунку суми соціальних зборів слід спочатку відокремити суми виплат працівникам, на які по-різному нараховуються збори (заробітна плата, договір цивільно-правового характеру, допомога по тимчасовій непрацездатності), і підсумувати їх за квартал. Далі визначити розмір ставок соціальних зборів згідно з [4–7, 13, 20] (ставка збору на страхування від нещасного випадку обирається згідно з профілем діяльності даного підприємства) і розрахувати суми зборів.

При розрахунку середньооблікової чисельності штатних працівників і комунального податку слід використати [45].

При розрахунку податку на рекламу використовуйте [24] і визначення бази оподаткування податку на додану вартість із [12].

Використовуючи [12] і [43], необхідно відокремити операції, що не є об'єктом податку на додану вартість або звільнені від оподаткування, визначити місячні податкові зобов'язання, податковий кредит, коригування у зв'язку з погашенням векселя (відобразити в Податковій декларації про податок на додану вартість), суму ПДВ до сплати. Звернути особливу увагу на правило "першої події".

Визначення бази податку на прибуток є найбільш складним і тому при його розрахунку потрібно бути особливо уважним. Облік доходів і витрат ведеться без ПДВ.

Порада: з самого початку рішення необхідно розподілити суми доходів і витрат по рядках Декларації про податок на прибуток підприємств згідно з п. 2.2. Спочатку визначається валовий доход і валові витрати від надання монтажних послуг з урахуванням бухгалтерського обліку списання запасів відповідним до варіанта методом та за ціною придбання. Далі визначаються валовий доход і валові витрати від експортних операцій з розрахунками в іноземній валюті з урахуванням обліку списання валюти відповідним до варіанта методом. Розрахувати валовий доход або валові витрати від продажу приміщення. Слід пам'ятати про видат-

ки, що відносяться на валові витрати частково. Окремо зазначаються суми коригування доходів і витрат за наслідками погашення векселя з дисконтом (в Декларацію про прибуток підприємства не переноситься). Рекомендована література – [8, 28, 36, 44].

Єдиний податок розраховується з урахуванням особливості його бази оподаткування (виручка). Рекомендована література – [21, 41].

1.5. Рекомендації щодо оформлення курсової роботи

Робота виконується на аркушах формату А4 з одного боку розбірливим почерком чорними, синіми чорнилами або надрукована. Кількість рядків на сторінці має бути не менше 30. Зразок оформлення наведено в дод. 2, 3.

2. ЗАГАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Соціальні збори

Працедавці сплачують внески до наступних державних цільових фондів (табл. 2): Пенсійний фонд (ПФ), Фонд соціального страхування від тимчасової втрати працездатності (ФС), Фонд страхування на випадок безробіття (ФБ), Фонд страхування від нещасного випадку на виробництві (ФН).

Таблиця 2. Пенсійні і соціальні внески з працедавців

Поняття	ПФ	ФС	ФБ	ФН
Суб'єкт	Працедавці			
Об'єкт	Фактичні витрати на оплату праці, а також інші виплати, що підлягають оподаткуванню прибутковим податком	Фактичні витрати на оплату праці найманих працівників, а також інші виплати, що підлягають оподаткуванню прибутковим податком		
Ставка	32 % (від фонду оплати праці працюючих інвалідів – 4 %)	2,9 %	1,9 %	0,2...13,8 % у залежності від галузі підприємства

Податок на прибуток

Платниками податку на прибуток (ППр) є суб'єкти підприємницької діяльності, бюджетні, громадські та інші підприємства, установи та організації, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи платників

податку (далі – Філії), що не мають статусу юридичної особи, розташовані на території іншої, ніж платник податку, територіальної громади, а також нерезиденти, які отримують доходи з джерелом їх походження з України.

Об'єкт – прибуток (Пр), який визначається шляхом зменшення суми валового доходу (ВД) звітного періоду на суму валових витрат (ВВ) платника податку і суму амортизаційних відрахувань (А).

Ставка – 30 відсотків від об'єкта оподаткування:

$$\text{ППр} = \text{Пр} \cdot 30 \%, \text{Пр} = \text{ВД} - \text{ВВ} - \text{А}.$$

Звітний період – квартал, рік.

Валовий дохід – це загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формі як на території України, так і за її межами.

Валовий дохід включає до себе: доходи від продажу продукції; доходи від операцій з цінними паперами, валютними цінностями, борговими зобов'язаннями; доходи від операцій з основними фондами і нематеріальними активами; безповоротна фінансова допомога і безоплатно надана продукція; доходи від урегулювання сумнівної або безнадійної заборгованості; одержані штрафи, неустойка, пеня.

Не включаються до валового доходу: суми акцизного збору, податку на додану вартість, що отримані (нараховані) в складі ціни продажу продукції; надходження за примусове відчуження державою майна платника податку; прямі інвестиції; емісійний дохід; доходи від спільної діяльності; дивіденди; отримані кредити, кошти і майно в довірчому управлінні, залучення майна в оренду.

Валові витрати виробництва та обігу – це сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формі, здійснюваних як компенсація вартості товарів (робіт, послуг), які придбаваються (виготовляються) таким платником податку для їх подальшого використання у власній господарській діяльності.

До складу валових витрат включаються: вартість матеріальних ресурсів, енергії, робіт і послуг виробничого характеру; видатки на оплату праці і будь-які інші витрати, встановлені за домовленістю сторін; податки (збори), крім деяких; відсотки за борговими зобов'язаннями; безнадійна заборгованість; видатки, пов'язані з науково-технічним забезпеченням господарчої діяльності, на передплату спеціалізованих періодичних видань; придбання ліцензій; суми податків на додану

вартість (ПДВ), що сплачені в складі ціни придбання продукції (*тільки для неплатників ПДВ*).

Включаються до складу валових витрат частково: благодійні внески – не більше 4 % оподаткованого прибутку попереднього звітного періоду; видатки на презентації і безоплатну роздачу зразків товарів – не більше 2 % від оподаткованого прибутку платника податку за попередній звітний квартал; видатки платника податку на забезпечення найманих працівників спеціальним одягом, взуттям – тільки згідно з переліком Кабінету Міністрів України; видатки платника податку на професійну підготовку працівників – не більше 2 % від фонду оплати праці; видатки на поліпшення основних фондів – не більше 10 % сукупної балансової вартості основних фондів на початок року.

Не включаються до валових витрат: видатки на придбання, будівництво, ремонт та інші поліпшення основних фондів, а також придбання нематеріальних активів, що підлягають амортизації; сплата податку на прибуток, ПДВ у складі ціни придбання продукції, торгових патентів; сплата штрафів, неустойки, пені; виплата емісійного доходу; виплата дивідендів; видатки на паливно-мастильні матеріали для легкових автомобілів; повернення кредитів та майна із довірчого управління й оренди; утримання органів управління об'єднань платників податку.

Амортизація основних фондів і нематеріальних активів – це поступове віднесення витрат на їх придбання, на зменшення скоригованого прибутку платника податку в межах норм амортизаційних відрахувань (табл. 3).

Основні фонди – матеріальні цінності, що використовуються в господарській діяльності платника податку протягом періоду, що перевищує 365 календарних днів з дати введення до експлуатації таких матеріальних цінностей, і вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом.

Нематеріальні активи – об'єкти інтелектуальної власності.

Розрахунок балансової вартості виконується за виразом

$$B(a) = B(a - 1) + P(a - 1) - V(a - 1) - A(a - 1),$$

де a – номер зворотного кварталу (з I по IV); $B(a)$ – балансова вартість групи на початок звітного періоду; $B(a - 1)$ – балансова вартість групи на початок періоду, що передував звітному; $P(a - 1)$ – сума витрат на придбання основних фондів, здійснення капітального ремонту, реконструкцій, модернізацій та інших поліпшень основних фондів протягом періоду, що передував звітному; $V(a - 1)$ – сума виведених із експлуата-

ції основних фондів протягом періоду, що передував звітному; $A(a - 1)$ – сума амортизаційних відрахувань, нарахованих в періоді, що передув звітному.

Таблиця 3. Норми амортизації

Основні фонди		Норма амортизації (На)	
Група	Склад	квартал, %	рік, %
1	Будівлі, споруди, передавальні пристрої, в т. ч. житлові будинки та їх частини	1,25	5
2	Автомобільний транспорт та вузли до нього; меблі; конторське (офісне) обладнання, устаткування та приладдя до них	6,25	25
3	Будь-які інші основні фонди, не включені до груп 1 і 2	3,75	15
Нематеріальні активи		Рівними частками, виходячи із первісної вартості і строку корисного використання	

Операції з розрахунками в іноземній валюті. Доходи в іноземній валюті перераховуються в гривні за офіційним курсом Національного банку України (НБУ), що діяв на дату отримання таких доходів, і обліковуються платником податку за цією балансовою вартістю; у випадку продажу іноземної валюти за гривні валові витрати платника податку збільшуються на суму балансової вартості проданої валюти, а валові доходи збільшуються на суму гривень, отриманих від покупця у зв'язку з таким продажем; отримана платником податку іноземна валюта підлягає обов'язковому продажу (50 %) за курсом НБУ, що діяв на дату отримання оплати; будь-яка іноземна валюта або заборгованість в іноземній валюті, що знаходились на обліку платника податку на кінець звітного періоду, перераховуються в гривні за курсом НБУ на останній робочий день звітного періоду, при цьому позитивна або негативна різниця між результатом такого перерахунку і попередньою балансовою вартістю збільшує, відповідно, валові доходи або валові витрати платника податку. Облік списання іноземної валюти та заборгованості в іноземній валюті ведеться методом FIFO, LIFO або середньозваженої собівартості, про що йдеться мова далі.

Облік запасів. Платник податку веде облік прибутку (убутку) балансової вартості покупних товарів, матеріалів, комплектуючих на складах;

якщо балансова вартість таких запасів на кінець звітного кварталу перевищує їх балансову вартість на початок того ж кварталу, різниця відраховується із валових витрат платника податку в такому кварталі; якщо балансова вартість таких запасів на початок звітного кварталу перевищує їх балансову вартість на кінець того ж кварталу, різниця додається до валових витрат платника податку в такому кварталі. Облік запасів ведеться окремо по кожному виду запасу. Приход запасів ведеться за ціною придбання. Списання (витрата) запасів ведеться одним із наступних методів: *ідентифікованої собівартості*, коли запаси списуються у витрату за балансовою вартістю; *середньозваженої собівартості*, що передбачає визначення вартості того чи іншого запасу при списанні у витрату шляхом ділення сумарної вартості залишку цього запасу на початок місяця і вартості надходження цього ж запасу за місяць на сумарну кількість запасу на початок місяця і надходження за місяць; *FIFO* передбачає використання запасів в тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство, тобто першими списуються на витрату ті запаси, які надійшли раніше за собівартістю перших надходжень, а залишком при цьому є запаси з останніх надходжень за ціною останніх за часом надходжень; *LIFO* передбачає, що останні за часом надходження запаси списуються раніше, тобто списання здійснюється у послідовності, оберненій надходженню. Це означає, що запаси списуються на витрату за ціною останнього надходження, а вартість запасів на кінець місяця визначається за вартістю перших надходжень.

Операції з основними фондами. У випадку здійснення витрат на придбання основних фондів балансова вартість відповідної групи збільшується на суму вартості їх придбання; у випадку виведення з експлуатації окремих об'єктів основних фондів першої групи у зв'язку з їх продажем балансова вартість цієї групи зменшується на суму балансової вартості такого об'єкту; сума перевищення виручки над балансовою вартістю окремих об'єктів основних фондів першої групи включається до валових доходів, а сума перевищення балансової вартості над виручкою – до валових витрат.

Податковий облік. Датою збільшення валового доходу вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка подія, що сталася раніше; або дата надходження грошових коштів від покупця в оплату продукції, яка підлягає продажу; або дата відвантаження товарів (надання результатів робіт і послуг) платником податку. Датою збільшення валових витрат вважається дата, що припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка подія,

що сталася раніше, або дата витрачання платником податку грошових коштів в оплату продукції; або дата оприбутковування платником податку товарів (дата отримання результатів робіт і послуг). Убуток поточного звітного кварталу переноситься на зменшення об'єкту оподаткування наступного звітного кварталу.

Податок на додану вартість

Платником податку на додану вартість є: особи, обсяг оподатковуваних операцій з продажу продукції яких протягом будь-якого періоду з останніх дванадцяти календарних місяців перевищує 3600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (при торгівлі за готівку – незалежно від обсягу); особи, які ввозять продукцію на митну територію України для її використання або споживання на митній території України.

База оподаткування операцій з продажу продукції визначається з її договірної вартості, визначеної за вільними або регульованими цінами (тарифами) з урахуванням акцизного збору, ввізного мита, інших загальнодержавних податків та зборів, за винятком податку на додану вартість, що включаються в ціну продукції згідно з законами України з питань оподаткування.

Ставка податку на додану вартість – 20 % бази оподаткування або 0 % для операцій з експортування продукції платником податку за межі митної території України:

$$\text{ПДВ} = \text{В} \cdot 20\%; \text{Ц} = \text{В} + \text{ПДВ},$$

де В – вартість продукції без ПДВ; Ц – ціна продукції.

Об'єкт оподаткування: продаж продукції на митній території України, в тому числі операції з оплати вартості послуг за договорами оперативної оренди та операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальникові для погашення заборгованості заставодавця; ввезення товарів на митну територію України та отримання робіт (послуг), що надані нерезидентами для використання або споживання їх на митній Україні та надання послуг (виконання робіт) для споживання їх за межами митної території України.

Операції, звільнені від оподаткування: продаж вітчизняних періодичних видань друкованих засобів масової інформації, книжок, шкільних зошитів, підручників; освіта; продаж ліків; послуги охорони здоров'я; надання благодійної допомоги; збір вторинної сировини.

Не є об'єктом оподаткування: випуск цінних паперів та обмін їх

на інші цінні папери; сплата орендних платежів за умовами договору фінансової оренди; послуги страхування; обіг валютних цінностей (у тому числі національної та іноземної валюти); випуск, обіг та погашення державних лотерейних білетів; продаж конвертів та листівок з негашеними поштовими марками України; надання послуг з розрахунково-касового обслуговування, залучення, розміщення та повернення грошових коштів за договорами позики, депозиту, вкладу, страхування або доручення; виплата заробітної плати, дивідендів у грошовій формі або у формі цінних паперів (корпоративних прав).

Податкове зобов'язання (ПЗ) – загальна сума податку, отримана платником податку в звітному періоді.

Податковий кредит (ПК) – сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Чисте податкове зобов'язання – суми податку, що підлягають сплаті до бюджету, тобто різниця між загальною сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту звітного періоду:

$$\text{ПЗ} = \text{Виручка} \cdot 20 : 120; \text{ПК} = \text{Видатки} \cdot 20 : 120;$$

$$\text{Чисте ПЗ} = \text{ПЗ} - \text{ПК}.$$

У випадку, якщо платник придбаває продукцію, вартість якої не відноситься на валові витрати, податок на додану вартість, сплачений у зв'язку з таким придбанням, до складу податкового кредиту не включаються.

Операції з векселем

Простий вексель являє собою нічим не обумовлене зобов'язання векселедавця сплатити у певний строк кредитору згідно з його наказом встановлену у векселі грошову суму. В попередньому звітному кварталі підприємством була отримана продукція (перша подія) і в обмін був виданий вексель. Погашення векселя грошима (друга подія) з дисконтом означає, що фактично на придбання продукції було втрачено менше, ніж списано попередньо на валові витрати, а частка продукції була отримана безоплатно. Погашення векселя продукцією (друга подія) з дисконтом означає, що фактично на придбання продукції було втрачено менше, ніж списано попередньо на валові витрати, та частка продукції була отримана безоплатно, підприємством була додатково відвантажена продукція. В цих двох випадках необхідно скоригувати податкове зобов'язання, податковий кредит, валовий доход і валові витрати звітного періоду.

Місцеві податки

Комунальний податок. Платники – юридичні особи, крім бюджетних і сільськогосподарських. Сплачується щомісячно і розраховується таким чином:

$$КП_j = СЧ_j \cdot НМ \cdot 10\%,$$

де $КП_j$ – комунальний податок за j -й місяць; $СЧ_j$ – середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу за j -й місяць; $НМ$ – неоподатковуваний мінімум;

$$СЧ_i = (\sum Ч_i) / Д,$$

де $Ч_i$ – облікова чисельність працівників за i -й день місяця ($i = 1, \dots, n$, де n – останній день місяця); $Д$ – кількість днів в місяці;

$$СЧ_n = (\sum СЧ_j) / К,$$

де $СЧ_n$ – середньооблікова чисельність наростаючим підсумком за квартал, півріччя, дев'ять місяців, рік; $\sum СЧ_j$ – сума місячних значень середньооблікової чисельності за період, що розраховується (квартал, півріччя, дев'ять місяців, рік); $К$ – кількість місяців за період (3, 6, 9 або 12 місяців).

Податок з реклами. Платники – юридичні особи і громадяни. Об'єкт – вартість рекламних послуг без податку на додану вартість. Ставка – 0,1 % вартості одноразової реклами або 0,5 % вартості тривалої реклами.

Єдиний податок

Суб'єкт підприємницької діяльності – юридична особа, що перейшла на спрощену систему оподаткування, облік і звітність, самостійно обирає одну із ставок єдиного податку, зокрема, 6 % суми виручки від реалізації продукції без урахування акцизного збору у випадку сплати податку на додану вартість.

Виручка від реалізації продукції – сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (і) в касу за здійснення операцій з продажу продукції. Виручка від продажу основних фондів – різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Порядок заповнення податкової декларації з податку на додану вартість

У колонці А в усіх необхідних випадках проставляються обсяги продажу (закупок) без урахування податку на додану вартість, сума податку вказується в колонці Б. У рядках 1–5 декларації вказуються загальні обсяги продажу, за якими у платника в даному звітному періоді виникло податкове зобов'язання (оподатковувані за ставкою 20 %, 0 %), звільнені від оподаткування, та обсяги продажу, що не є об'єктом оподаткування.

До рядка 1 декларації включаються оподатковувані за ставкою 20 % обсяги продажу.

У рядку 2 "Операції, що оподатковуються за ставкою 0 %" вказуються обсяги продажу, що оподатковуються за нульовою ставкою.

Рядок 5 (довідковий). Вказується загальний обсяг оподатковуваних та неоподатковуваних операцій; значення рядка дорівнює сумі рядків 1, 2, 3 та 4; заповнюється тільки колонка А.

Коригування зобов'язань по ПДВ (рядок 8).

До розділу II "Податковий кредит" (рядки з 10-го по 15-й декларації) включаються обсяги придбаних з податком на додану вартість або без податку на додану вартість на митній території України або ввезених (пересланих) із-за її меж товарів (робіт, послуг), основних фондів та нематеріальних активів, які відносяться чи не відносяться до валових витрат виробництва (обігу) або підлягають чи не підлягають амортизації, окремо по цілях використання (для цілей здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, не є об'єктом оподаткування).

Коригування податкового кредиту (рядок 16).

Якщо в результаті розрахунку отримане значення різниці рядків 18 і 19 більше 0, то це означатиме, що платник повинен сплатити до бюджету визначену суму і заповнити рядок 20 декларації (зі знаком "+"). Якщо в результаті розрахунку значення різниці рядків 18 і 19 менше 0, то це означатиме, що платник має право на отримання відшкодування з бюджету і повинен заповнити рядок 21 декларації (зі знаком "-").

Порядок складання декларації про прибуток підприємства

Декларація заповнюється в тисячах гривень з одним десятковим знаком.

У першій частині (рядки з 1 по 11) визначається загальна сума валових доходів платника податку. У другій частині (рядки з 12 по 33)

визначається загальна сума валових витрат виробництва та обігу. У третій частині (рядки з 34 по 35) визначається загальна сума нарахованих амортизаційних відрахувань. У четвертій частині (рядки з 36 по 40) визначається сума прибутку, що підлягає оподаткуванню за загальною ставкою, а також сума прибутку, що оподатковується за іншими ставками. У п'ятій частині (рядки 41 та 42) визначається податкове зобов'язання платника податку та зменшення такого зобов'язання у податковому періоді. У шостій частині (рядки з 43 по 45) визначається податок на прибуток, який підлягає сплаті до бюджету або зарахуванню в рахунок наступних платежів чи поверненню платнику податку. У сьомій частині (рядок 46) відображаються зобов'язання платника щодо утримання та перерахування до бюджету податку з доходів у джерела їх виплати за рахунок таких виплат.

Рядок 1 декларації відображає вартість відвантажених товарів, а для робіт (послуг) – вартість фактичного надання результатів робіт (послуг) платником податку або суму коштів (готівки), яка надійшла на банківський рахунок від покупця (замовника) в оплату товарів (робіт, послуг), що підлягають продажу, або в касу платника податку, а за відсутності каси – сума готівки, інкасованої до банківської установи. Продаж товарів (робіт, послуг) відображається без сум податку на додану вартість і акцизного збору. Доходи, отримані (нараховані) платником податку в іноземній валюті у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду, перераховуються в гривні за офіційним валютним курсом Національного банку України, що діяв на дату отримання (нарахування) таких доходів, і не підлягають перерахуванню у зв'язку зі зміною обмінного курсу гривні протягом звітного періоду.

Рядок 2 декларації відображає суму у гривнях, отриману від продажу іноземної валюти; позитивну різницю від перерахунку іноземної валюти, що перебувала на обліку платника податку на кінець звітного періоду у гривні (в разі збільшення офіційного валютного (обмінного) курсу Національного банку України); позитивну різницю від перерахунку дебіторської заборгованості в іноземній валюті, що перебувала на обліку платника податку на кінець звітного періоду, в гривні (при збільшенні офіційного валютного (обмінного) курсу Національного банку України); від'ємну різницю від перерахунку кредиторської заборгованості (в разі зменшення офіційного валютного (обмінного) курсу Національного банку України). При зменшенні валютного (обмінного) курсу Національного банку України від'ємна різниця від перерахунку в гривні іноземної валюти, що перебувала на обліку платника податку на кінець

звітнього періоду, та від'ємна різниця від перерахунку в гривні дебіторської заборгованості в іноземній валюті, що перебувала на обліку у платника податку на кінець звітнього періоду, а також позитивна різниця від перерахунку кредиторської заборгованості у разі збільшення вказаного курсу відображаються у рядку 29 декларації.

Рядок 3 декларації відображає суму перевищення виручки від продажу об'єктів основних фондів групи 1 та нематеріальних активів над їх балансовою вартістю та доходи, отримані (нараховані) від продажу не-виробничих фондів.

У рядку 4 декларації відображається вартість безоплатно отриманої продукції.

У рядку 8 декларації відображаються суми відсотків по кредитно-депозитних операціях.

У рядку 11 декларації відображається скоригований валовий дохід (сума рядків).

У рядку 12 декларації відображається вартість придбаних матеріалів, сировини, комплектуючих виробів та напівфабрикатів. Платник податку веде окремий облік балансової вартості матеріалів, сировини, комплектуючих виробів та напівфабрикатів на складах, незавершеному виробництві та в залишках готової продукції. За результатами звітнього кварталу платник податку визначає наявність приросту або убутку зазначених матеріальних цінностей, які знаходились на початок та кінець звітнього кварталу на складах, незавершеному виробництві та в залишках готової продукції. У рядку 12 декларації, крім вищевказаних витрат, відображаються витрати, пов'язані з наданням послуг, виконанням робіт.

У рядку 13 декларації відображається приріст (убуток) балансової вартості покупних товарів, матеріалів, сировини, комплектуючих виробів та напівфабрикатів. У разі перевищення балансової вартості цих залишків на початок звітнього кварталу над їх балансовою вартістю на кінець того самого кварталу (убутку), платник податку збільшує суму валових витрат такого звітнього періоду на суму цього убутку. Якщо балансова вартість цих залишків на кінець звітнього періоду перевищує їх балансову вартість на початок того самого кварталу (приріст), то платник податку зменшує суму валових витрат такого звітнього періоду на суму цього приросту.

У рядку 14 декларації відображаються витрати на оплату праці фізичних осіб, будь-які інші виплати в грошовій або натуральній формі, установлені за домовленістю сторін. У цьому рядку відображаються також суми зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування та інші види загальнообов'язкового (в тому числі державного) соціального страхування.

У рядку 19 декларації відображаються суми внесених (нарахованих) податків, зборів (обов'язкових платежів), установлених Законом України "Про систему оподаткування".

У рядку 20 декларації відображаються витрати, пов'язані з процесом поширення цілеспрямованої інформації про переваги конкретної продукції (робіт, послуг), сповіщення споживачів, створення попиту на цю продукцію (роботи, послуги) для більш оперативного її просування на ринках збуту.

У рядку 23 декларації відображається коригування валових витрат зі знаками "+" або "-".

У рядку 24 відображаються витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів.

Рядок 29 вказує балансову вартість іноземної валюти у разі її продажу за гривні (списання валюти).

Рядок 30 декларації відображає суму перевищення балансової вартості окремих об'єктів основних фондів групи 1 та нематеріальних активів над виручкою від продажу.

У рядку 32 декларації відображається загальна сума валових витрат за порядком, визначеним цим рядком декларації.

Рядок 34 декларації заповнюється на підставі суми амортизаційних нарахувань.

Рядок 36 декларації заповнюється на підставі віднімання із рядка 11 рядків 32 і 34.

У рядку 38 декларації відображається від'ємне значення об'єкта оподаткування (збитки), на яке дозволяється платнику податку зменшувати об'єкт оподаткування наступного звітного (податкового) кварталу.

У рядку 40 декларації відображається сума збитків, що підлягає віднесенню за розрахунком протягом наступних двадцяти звітних (податкових) кварталів.

У рядку 41 відображається сума нарахованого податку на прибуток з урахуванням попереднього збитку.

Порядок складання Розрахунку єдиного податку

У рядку 01 відображається середньооблікова чисельність працюючих, у тому числі за звітний квартал (графа 4) наростаючим підсумком; у рядку 02 – виручка від реалізації продукції; у рядку 03 – виручка від реалізації основних фондів; у рядку 04 слід підсумувати загальну суму виручки від реалізації; у рядку 05 вказується сума єдиного податку.

ПЕРЕЛІК

Дата	Господарська операція		
		1	2
На початок звітного періоду на підприємстві	На балансі знаходяться російські рублі в сумі	30000	35000
	Вартість валюти (грн/100 руб.)	18,80	18,00
	Балансова вартість основних фондів:		
	приміщення "Х"	56000	57000
	приміщення "У"	44000	45000
	конторське обладнання	10000	11000
	монтажне обладнання	30000	28000
	Залишки запасів на складі (ціна одиниці / кількість):		
	двигун	2500/5	2500/5
	вимірювальний прилад	450/1	
	гідравлічна система	700/2	700/2
	програмуючий блок	500/4	500/4
	контрольний блок	900/1	900/1
	Збиток попереднього кварталу	1500	1600
	Штатні працівники, чоловік	15	16
02.01	Отримані від банку відсотки по залишках коштів на рахунку	100	100
	Оплачені нами банківські послуги за грудень	200	200
07.01	Нам оплачені послуги монтажу двигунів (ціна послуги / кількість послуг)	9000/5	9000/5
10.01	Нами перераховано комунального податку за грудень	35	35
	Нами оплачені комунальні послуги за січень	120	120
	Нами оплачена електроенергія за грудень	90	90
	Нами оплачені послуги зв'язку за січень	30	30
	Отримана готівка в банку для видачі зарплати за грудень	9360	9360
	Нами оплачено касове обслуговування	94	94
	Нами сплачені відрахування із зарплати	2760	2760
12.01	Нами сплачені нарахування на зарплату	4400	4400
	Ми оприбуткували і оплатили вимірювальні прилади (ціна одиниці/кількість)	480/2	480/2

ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Підприємство					
3	4	5	6	7	8
40000	45000	50000	55000	60000	65000
18,85	18,05	18,90	18,10	18,70	17,90
58000	59000	60000	61000	62000	63000
46000	47000	48000	49000	50000	51000
12000	13000	10000	11000	12000	13000
26000	24000	22000	20000	18000	16000
2500/5	2500/5	2500/5	2500/5	2500/5	2500/5
450/1		450/1		450/1	
700/2	700/2	700/2	700/2	700/2	700/2
500/4	500/4	500/4	500/4	500/4	500/4
900/1	900/1	900/1	900/1	900/1	900/1
1700	1800	1900	2000	2100	2200
17	18	19	20	21	22
100	100	100	100	100	100
200	200	200	200	200	200
9000/5	9000/5	9000/5	9000/5	9000/5	9000/5
35	35	35	35	35	35
120	120	120	120	120	120
90	90	90	90	90	90
30	30	30	30	30	30
9360	9360	9360	9360	9360	9360
94	94	94	94	94	94
2760	2760	2760	2760	2760	2760
4400	4400	4400	4400	4400	4400
480/2	480/2	480/2	480/2	480/2	480/2

Дата	Господарська операція	1	2
14.01	Нами надані послуги монтажу двигунів (ціна послуги /кількість послуг)	9060/5	9120/5
15.01	Нами попередньо оплачена довгострокова реклама за перший квартал, у т.ч. податок на рекламу	3615	3374
16.01	Ми оприбуткували і оплатили гідравлічні системи (ціна одиниці/кількість)	960/3	960/3
20.01	Ми оприбуткували і оплатили програмуючі блоки (ціна одиниці/кількість)	720/3	720/3
22.01	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу програмуючих блоків (ціна послуги/кількість послуг)	2160/3	2172/3
23.01	Нами оприбутковані і оплачені контрольні блоки (ціна одиниці/кількість)	1320/6	1320/6
24.01	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу вимірювальних приладів (ціна послуги/кількість послуг)	1440/1	1440/1
25.01	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу гідравлічних систем (ціна послуги /кількість послуг)	2880/4	2880/4
27.01	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу контрольних блоків (ціна послуги /кількість послуг)	4200/3	4200/3
28.01	Ми погасили наш власний простий вексель (виданий іншому рекламодавцю) вартістю 15000 з дисконтом	1200	1320
31.01	Курс НБУ (грн/100 руб.)	18,70	18,70
03.02	Отримані від банку відсотки по залишках коштів на рахунку	150	150
05.02	Нами оплачені банківські послуги за січень	250	250
	Нами перераховано комунального податку за січень	Розрах.	Розрах.
	Нами оплачені комунальні послуги за лютий	120	120
	Нами оплачена електроенергія за січень	108	108
	Нами оплачені послуги зв'язку за лютий	30	30
06.02	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу програмуючих блоків (ціна послуги/кількість послуг)	2160/3	2172/3
	Ми підписали акт про капітальний ремонт монтажного обладнання і оплатили його на суму	10800	10800

Продовж. табл.

3	4	5	6	7	8
9180/5	9240/5	9300/5	9360/5	9420/5	9480/5
3133	2892	2651	2410	2169	1928
960/3	960/3	960/3	960/3	960/3	960/3
720/3	720/3	720/3	720/3	720/3	720/3
2184/3	2196/3	2208/3	2220/3	2232/3	2244/3
1320/6	1320/6	1320/6	1320/6	1320/6	1320/6
1440/1	1440/1	1440/1	1440/1	1440/1	1440/1
2880/4	2880/4	2880/4	2880/4	2880/4	2880/4
4200/3	4200/3	4200/3	4200/3	4200/3	4200/3
1440	1560	1680	1800	1920	2040
18,70	18,70	18,70	18,70	18,70	18,70
150	150	150	150	150	150
250	250	250	250	250	250
Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.
120	120	120	120	120	120
108	108	108	108	108	108
30	30	30	30	30	30
2184/3	2196/3	2208/3	2220/3	2232/3	2244/3
10800	10800	10800	10800	10800	10800

Дата	Господарська операція	1	2
07.02	Нарахована заробітна плата за січень, у тому числі договір підряду	10000	10000
	інваліду	1200	1200
	допомога по тимчасовій непрацездатності одній людині (сума/кількість днів хвороби)	500	500
		60/3	60/3
		2	
09.02	Від нас звільнились працівники, чоловік		
	Нами оприбутковані і оплачені гідравлічні системи (ціна одиниці/кількість)	900/3	900/3
11.02	Нами оприбутковані і оплачені контрольні блоки (ціна одиниці/кількість)	1440/6	1440/6
18.02	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу гідравлічних систем (ціна послуги/кількість послуг)	2880/3	2880/3
19.02	Нами отримана оплата і підписаний акт про продаж приміщення	59400	60000
	Від нас звільнились працівники, чоловік		4
	Нами сплачений аванс податку на прибуток	1000	1000
20.02	Підписаний акт про виконання нами проекту на експорт вартістю, руб.	90000	90000
	Курс НБУ (грн/100 руб.)	18,85	18,85
27.02	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу контрольних блоків (ціна послуги/кількість послуг)	4200/8	4200/8
28.02	Курс НБУ (грн/100 руб.)	18,90	18,90
03.03	Отримані від банку відсотки по залишках коштів на рахунку	200	200
	Нами оплачені банківські послуги за лютий	100	100
04.03	Нам надійшла оплата за проект на експорт, руб.	90000	90000
	Комерційному банку нами продана отримана валюта за гривні (в тому числі, обов'язковий продаж), руб.	80000	77000
	Курс НБУ (грн/100 руб.)	18,88	18,87
	Курс придбання комерційного банку (грн/100 руб.)	19,50	19,51
05.03	Нами перераховано комунального податку за лютий	Розрах.	Розрах.
	Нами оплачені комунальні послуги за березень	120	120

Продовж. табл.

3	4	5	6	7	8
10000	10000	10000	10000	10000	10000
1200	1200	1200	1200	1200	1200
500	500	500	500	500	500
60/3	60/3	60/3	60/3	60/3	60/3
3		4		5	
900/3	900/3	900/3	900/3	900/3	900/3
1440/6	1440/6	1440/6	1440/6	1440/6	1440/6
2880/3	2880/3	2880/3	2880/3	2880/3	2880/3
60600	61200	61800	62400	63000	63600
1000	3 1000	1000	2 1000	1000	1 1000
90000	90000	90000	90000	90000	90000
18,85	18,85	18,85	18,85	18,85	18,85
4200/8	4200/8	4200/8	4200/8	4200/8	4200/8
18,90	18,90	18,90	18,90	18,90	18,90
200	200	200	200	200	200
100	100	100	100	100	100
90000	90000	90000	90000	90000	90000
74000	71000	68000	65000	62000	59000
18,86	18,85	18,84	18,83	18,82	18,81
19,52	19,53	19,54	19,55	19,56	19,57
Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.
120	120	120	120	120	120

Дата	Господарська операція	1	2
05.03	Нами оплачена електроенергія за лютий	72	72
	Нами прийняті на роботу, чоловік		2
	Нами оплачені послуги зв'язку за березень	30	30
07.03	Нами оприбутковані і оплачені гідравлічні системи (ціна одиниці/кількість)	960/8	960/8
08.03	Нарахована заробітна плата за лютий	16000	16000
	у тому числі інваліду	500	500
13.03	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу вимірювальних приладів (ціна послуги/кількість послуг)	1440/1	1440/1
14.03	Нами оприбутковані і оплачені контрольні блоки (ціна одиниці/кількість)	1440/4	1440/4
17.03	Ми надали і отримали оплату за послуги монтажу гідравлічних систем (ціна послуги/кількість послуг)	2880/6	2880/6
19.03	Нами сплачений аванс податку на прибуток	1000	1000
22.03	Нами прийняті на роботу, чоловік	4	
25.03	Нами підписаний акт про виконання другого проекту на експорт, руб.	50000	51000
	Курс НБУ (грн/100 руб.)	18,82	18,82
26.03	Нами надані послуги з монтажу контрольних блоків (ціна послуги/ кількість послуг)	4200/5	4200/5
31.03	Курс НБУ (грн/100 руб.)	18,80	18,86
	Нарахована заробітна плата за березень	15000	15500
	у тому числі інваліду	500	500
	Нами акцептовані рахунки за березень:		
	електроенергія	84	84
	комунальні послуги	120	120
	Нами нараховано комунальний податок за березень	Розрах.	Розрах.

Продовж. табл.

3	4	5	6	7	8
72	72	72	72	72	72
	5		4		5
30	30	30	30	30	30
960/8	960/8	960/8	960/8	960/8	960/8
16000	16000	16000	16000	16000	16000
500	500	500	500	500	500
1440/1	1440/1	1440/1	1440/1	1440/1	1440/1
1440/4	1440/4	1440/4	1440/4	1440/4	1440/4
2880/6	2880/6	2880/6	2880/6	2880/6	2880/6
1000	1000	1000	1000	1000	1000
6		5		7	
52000	53000	54000	55000	56000	57000
18,82	18,82	18,82	18,82	18,82	18,82
4200/5	4200/5	4200/5	4200/5	4200/5	4200/5
18,80	18,86	18,80	18,86	18,80	18,86
16000	16500	17000	17500	18000	18500
500	500	500	500	500	500
84	84	84	84	84	84
120	120	120	120	120	120
Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.	Розрах.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Студент	П.І.Б.	Підпис	Дата	43КР.7.050104.3441.04.ПЗ	
Керівник	П.І.Б.	Підпис	Дата	Економічні аспекти оподаткування	
				УДМТУ ім. адм. Макарова	

Позначення: 43КР.7.050104.3441.04.ПЗ, де 43 – код кафедри; КР – курсова робота; 7.050104 – спеціальність; 3441 – номер групи; 04 – номер студента за журналом групи; ПЗ – пояснювальна записка; "Економічні аспекти оподаткування" – назва теоретичного завдання згідно з варіантом.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ КОЖНОЇ СТОРІНКИ

43КР.7.050104.3441.04.ПЗ	Лист
	10

Зразок оформлення розв'язання практичного завдання і заповнення податкової звітності

Завдання. Розрахувати соціальні збори, комунальний податок, податок на рекламу, податок на додану вартість, податок на прибуток, єдиний податок з підприємства, що надає монтажні і проектні послуги, виходячи з нижченаведеного. Знайти і заповнити бланки звітності.

На 1 січня: на балансі підприємства знаходяться приміщення вартістю 50000 і монтажне обладнання вартістю 20000; 500 доларів США вартістю 5,4 гривні за 1 долар; на складі один прилад "А" вартістю 500; чисельність працівників – 19 чоловік. *За квартал:* заробітна плата – 30000. *В січні:* придбано 5 приладів "А" за ціною 600 і 7 приладів "Б" за ціною 1200; комунальні послуги – 120; телефон – 30; електроенергія – 90; надані і оплачені 4 послуги монтажу приладу "А" за ціною 1800 і 6 послуг монтажу приладу "Б" за ціною 3600; надана проектна послуга на експорт на суму \$1000; надійшла оплата за послугу на експорт – \$1000, з якої продано комерційному банку (в тому числі обов'язковий продаж) \$900. *У лютому:* придбано 8 приладів "Б" за ціною 1200; комунальні послуги – 120; телефон – 30; електроенергія – 108; надані і оплачені 7 послуг монтажу приладу "Б" за ціною 3600. *В березні:* придбано 10 приладів "Б" за ціною 1200; комунальні послуги – 120; телефон – 30; електроенергія – 150; надані 9 послуг монтажу приладу "Б" за ціною 3600 (оплачені 7 послуг). *Курс Національного Банку України (грн/\$):* на дату отримання доходу – 5,4; на дату отримання оплати – 5,3; на останній робочий день січня – 5,2, лютого – 5,4, березня – 5,3; курс придбання валюти комерційного банку – 5,6.

Розв'язання. Визначення скорочень, що використовуються, наведені в п. 2.1.

Розрахунок соціальних зборів за квартал

$\text{ПФ} = 30000 \cdot 32\% = 9600$; $\text{ФС} = 30000 \cdot 2,5\% = 750$;

$\text{ФЗ} = 30000 \cdot 2,5\% = 750$; $\text{ФН} = 30000 \cdot 1\% \text{ (умовно)} = 300$.

Всього витрат на зарплату і соціальні збори:

$30000 + 9600 + 750 + 750 + 300 = 41400$.

Розрахунок комунального податку

$\text{КП (січень)} = 19 \cdot 17 \cdot 10\% = 32,30$; $\text{КП (лютий)} = 19 \cdot 17 \cdot 10\% = 32,30$;

$\text{КП (березень)} = 19 \cdot 17 \cdot 10\% = 32,30$.

Всього витрат на сплату комунального податку: $32,30 + 32,30 + 32,30 = 96,90$.

Розрахунок податку на додану вартість

ПЗ (січень) = $(4 \cdot 1800 + 6 \cdot 3600) \cdot 20 : 120 + 1000 \cdot 5,4 \cdot 0 = 4800$;

ПК (січень) = $(5 \cdot 600 + 7 \cdot 1200 + 120 + 30 + 90) \cdot 20 : 120 = 1940$;

Чисте ПЗ (січень) = $4800 - 1940 = 2860$;

ПЗ (лютий) = $(7 \cdot 3600) \cdot 20 : 120 = 4200$;

ПК (лютий) = $(8 \cdot 1200 + 120 + 30 + 108) \cdot 20 : 120 = 1643$;

Чисте ПЗ (лютий) = $4200 - 1643 = 2557$;

ПЗ (березень) = $(9 \cdot 3600) \cdot 20 : 120 = 5400$;

ПК (березень) = $(10 \cdot 1200 + 120 + 30 + 150) \cdot 20 : 120 = 2050$;

Чисте ПЗ (березень) = $5400 - 2050 = 3350$.

Розрахунок податку на прибуток

Валовий дохід від продажу послуг без ПДВ

ВД = $4 \cdot 1500 + 6 \cdot 3000 + 1000 \cdot 5,4 + 7 \cdot 3000 + 9 \cdot 3000 = 77400$.

Валові витрати, пов'язані з придбанням матеріальних активів без ПДВ,

ВВ = $100 + 25 + 75 + 5 \cdot 500 + 7 \cdot 1000 + 100 + 25 + 90 + 8 \cdot 1000 + 100 + 25 + 125 + 10 \cdot 1000 = 19173$.

На початок місяця	Приход	Вибуття	На кінець місяця
1	2	3	4 = 1 + 2 - 3
Січень			
"А" 1 · 500	5 · 500	4 · 500	2 · 500
"Б" 500	7 · 1000	6 · 1000	1 · 1000
	9500	8000	2000
Лютий			
"А" 2 · 500			2 · 500
"Б" 1 · 1000	8 · 1000	7 · 1000	2 · 1000
2000	8000	7000	3000
Березень			
"А" 2 · 500			2 · 500
"Б" 2 · 1000	10 · 1000	9 · 1000	3 · 1000
3000	10000	9000	4000

Облік списання запасів здійснюється у відомостях за кожний місяць.

Приріст вартості запасів на складі на кінець кварталу в порівнянні з початком:

$$500 - 4000 = -3500.$$

Валовий дохід від операцій з валютними цінностями (отримані гривні за продаж валюти):

$$500 \cdot 5,3 + 400 \cdot 5,6 = 4890.$$

Валові витрати за операціями з валютними цінностями (списана продана валюта):

$$900 \cdot 5,4 = 4860.$$

Облік списання валюти і заборгованості в валюті здійснюється у відомостях за кожний місяць.

На початок місяця	Приход	Вибуття	На кінець місяця
1	2	3	4 = 1 + 2 – 3
Січень			
валюта 500 · 5,4 заборгованість	1000 · 5,4	900 · 5,4	600 · 5,2 (перерахунок)
2700	5400	4860	3120
Лютий			
валюта 600 · 5,2 заборгованість			600 · 5,4 (перерахунок)
3120			3240
Березень			
валюта 600 · 5,4 заборгованість			600 · 5,3 (перерахунок)
3240			3180

Курсова різниця від'ємна і включається до валових витрат по операціях з валютними цінностями:

$$600 \cdot (5,4 - 5,3) = 60; \quad 4860 + 60 = 4920.$$

Амортизація основних фондів:

$$50000 \cdot 1,25 \% + 20000 \cdot 3,75 \% = 1375.$$

Розрахунок податку на прибуток (тис. грн):

$$\text{ВД} = 77,4 + 4,9 = 82,3; \quad \text{ВВ} = 19,2 - 3,5 + 41,4 + 0,1 + 4,9 = 62,1;$$

$$\text{Пр} = (82,3 - 62,1 - 1,4) = 18,8; \quad \text{ППр} = 18,8 \cdot 30 \% = 5,6.$$

Розрахунок єдиного податку

$$\text{Виручка (січень)} = 4 \cdot 1800 + 6 \cdot 3600 + 1000 \cdot 5,4 = 34200;$$

$$\text{Виручка (лютий)} = 7 \cdot 3600 = 25200;$$

$$\text{Виручка (квартал)} = 34200 + 25200 + 7 \cdot 3600 = 84600;$$

$$\text{ЄП (січень)} = 34200 \cdot 6 \% = 2052;$$

$$\text{ЄП (лютий)} = 25200 \cdot 6 \% = 1512;$$

$$\text{ЄП (квартал)} = 84600 \cdot 6 \% = 5076.$$

Примітка. При розрахунках урахувати поточні зміни у законодавстві.

Заповнення бланків звітності

Бланки звітності необхідно заповнювати повністю.

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

(Витяг)

Звітний податковий період **січень**

№ з/п	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги продажу без урахування ПДВ	Сума ПДВ
1	Операції, що оподатковуються за ставкою 20 %	24000	4800
2.1	Експортні операції	5400	х
9	Усього податкових зобов'язань	х	4800
№ з/п	ІІ. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги придбання без урахування ПДВ	Дозволений податковий кредит
10	Придбані з податком на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги)	х	х
10.1	Для здійснення операцій, що підлягають оподаткуванню	9700	1940
17	Усього податкового кредиту	х	1940
№ з/п	ІІІ. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Колонка А	Колонка Б
18	Чиста сума зобов'язань з ПДВ	х	х
18.1	Позитивне значення (+)	0	2860
18.2	Від'ємне значення (–)	0	–

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

(Витяг)

Звітний податковий період **лютий**

№ з/п	I. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги продажу без ураху- вання ПДВ	Сума ПДВ
1	Операції, що оподатковуються за ставкою 20 %	21000	4200
2.1	Експортні операції	—	х
9	Усього податкових зобов'язань	х	4200
№ з/п	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги придбання без ураху- вання ПДВ	Дозволе- ний податко- вий кредит
10	Придбані з податком на додану вартість на митній території України товари (ро- боти, послуги)	х	х
10.1	Для здійснення операцій, що підлягають оподаткуванню	8215	1643
17	Усього податкового кредиту	х	1643
№ з/п	III. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Колонка А	Колонка Б
18	Чиста сума зобов'язань з ПДВ	х	х
18.1	Позитивне значення (+)	0	2557
18.2	Від'ємне значення (—)	0	—

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

(Витяг)

Звітний податковий період **березень**

№ з/п	I. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги продажу без ураху- вання ПДВ	Сума ПДВ
1	Операції, що оподатковуються за став- кою 20 %	27000	5400
2.1	Експортні операції	—	х
9	Усього податкових зобов'язань	х	5400
№ з/п	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Колонка А	Колонка Б
		Обсяги придбання без ураху- вання ПДВ	Дозволе- ний податко- вий кредит
10	Придбані з податком на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги)	х	х
10.1	Для здійснення операцій, що підлягають оподаткуванню	10250	2050
17	Усього податкового кредиту	х	2050
№ з/п	III. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Колонка А	Колонка Б
18	Чиста сума зобов'язань з ПДВ	х	х
18.1	Позитивне значення (+)	0	3350
18.2	Від'ємне значення (—)	0	—

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

(Витяг)

В тис. грн з одним десятковим знаком

№	Показники	Код рядка	За звітний квартал	Наростаю- чим підсумком з початку звітного року
	1	2	3	4
I частина				
1	Доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	1	77,4	77,4
2	Доходи від операцій з валютними цінностями	2	4,9	4,9
11	Скоригований валовий дохід	11	82,3	82,3
II частина				
12.1	Витрати, пов'язані з придбанням матеріальних активів	12	19,3	19,3
12.2	Приріст (убуток) балансової вартості інвентарних запасів	13	-3,5	-3,5
12.3	Витрати на оплату праці, включаючи внески на соціальні заходи	11	44,1	44,1
12.8	Сума внесених (нарахованих) податків, зборів	19	0,1	0,1
13	Витрати за операціями з валютними цінностями	29	4,9	4,9
16	Загальна сума валових витрат	32	62,1	62,1
III частина				
18	Амортизаційні відрахування	34	1,4	1,4
IV частина				
20	Оподатковуваний прибуток	36	18,8	18,8
V частина				
28	Податкове зобов'язання	41	5,6	5,6

РОЗРАХУНОК

сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва – юридичною особою, що сплачує податок за ставкою 6 відсотків за перший квартал року

№ з/п	Показники	Код рядка	За звітний квартал	В тому числі		Наростаючим підсумком з початку звітнього року
				перший місяць кварталу	другий місяць кварталу	
1	2	3	4	5	6	7
1	Середньооблікова чисельність працюючих	01	19	19	19	19
2	Виручка від реалізації продукції	02	84600	34200	25200	84600
4	Всього виручка від реалізації	04	84600	34200	25200	84600
5	Нараховано єдиного податку за ставкою 6 %	05	5076	2052	1512	5076

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчо-нормативні документи

1. Цивільний Кодекс України.
2. Закон України "Про акцизний збір на алкогольні напої і тютюнові вироби" від 15.09.95 р. № 329/95-ВР.
3. Закон України "Про єдиний митний тариф" від 05.02.92 р. № 2097-ХІІ.
4. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами, зумовленими народженням і похованням" від 18.01.01 р. № 2240-ІІІ.
5. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві" від 23.09.99 р. № 1105-ХІV.
6. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.00 р. № 1533-ІІІ.
7. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26.06.97 р. № 400/97-ВР.
8. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР.
9. Закон України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" від 23.03.96 р. № 98/96-ВР.
10. Закон України "Про плату за землю" від 03.04.92 р. № 2535-ХІІ.
11. Закон України "Про податок з власників транспортних засобів" від 11.12.91 р. № 1963-ХІІ.
12. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР.
13. Закон України "Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування" від 11.01.01 р. № 2273-ІІІ.
14. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.91 р. № 1251-ХІІ.
15. Закон України "Про спеціальну економічну зону "Миколаїв" від 13.06.00 р. № 1909-ІІІ.
16. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)" від 11.07.96 р. № 313/96-ВР.
17. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі транспортні засоби" від 24.05.96 р. № 216/96-ВР.
18. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий і алкогольні напої" від 07.05.96 р. № 178/96-ВР.

19. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на тютюнові вироби" від 06.02.96 р. № 30/96-ВР.

20. Закон України "Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне страхування від нещасного випадку на виробництві" від 22.02.01 р. № 2272- ІІІ.

21. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування" від 28.06.99 р. № 746/99.

22. Декрет Кабінету Міністрів України "Про акцизний збір" від 26.12.92 р. № 18-92.

23. Декрет Кабінету Міністрів України "Про державне мито" від 21.01.93 р. № 7-93.

24. Декрет Кабінету Міністрів України "Про місцеві податки і збори" від 20.05.93 р. № 56-93.

25. Декрет Кабінету Міністрів "Про прибутковий податок з громадян" від 26.12.92 р. № 13-92.

26. Постанова Кабінету Міністрів України "Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору" від 01.03.99 р. № 303.

27. Постанова Кабінету Міністрів України "Порядок справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту" від 16.08.99 р. № 1494.

28. Постанова Національного Банку України "Про введення обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів – юридичних осіб" від 04.09.98 р. № 349.

29. Інструкція про механізм стягнення збору за спеціальне використання лісних ресурсів і користування земельними ділянками лісного фонду, затверджена наказом Державного комітету лісового господарства від 16.08.99 р. № 1494.

30. Інструкція про порядок обчислення і справляння платежів за користування надрами для видобування корисних копалин, затверджена наказом Мінекобезпеки від 30.12.97 р. № 207/472/51/157.

31. Інструкція про порядок обчислення і справляння плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, затверджена наказом Мінекології від 08.02.2001 р. № 37/45/73/44.

32. Інструкція про порядок обчислення та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 19.07.99 р. № 162/379.

Основна

33. *Бланкарт Ш.* Державні фінанси в умовах демократії. – К.: Либідь, 2000.

34. *Долан Э.* Макроэкономика. – С.-Пб.: Экономическая школа, 1994.

35. *Кучерявенко Н.П.* Налоговое право – Х.: Консум, 1997.

36. Курс лекцій з питань оподаткування: Частина І. Оподаткування прибутку підприємств. – К.: Бібліотека журналу "Вісник податкової служби України", 1998.

37. *Сутырин С.Ф., Погорлецкий А.И.* Налоги и налоговое планирование в мировой экономике. – С.-Пб.: Полиус, 1998.

Додаткова

38. *Боскин А.* Навіщо платити більше // Дебет – Кредит. – 2000. – № 14.

39. *Барац Г.* Білі схеми оподаткування // Галицькі контракти. – 1999. – № 25.

40. *Боровець В.* Договір консигнації // Дебет – Кредит. – 2001. – № 7.

41. Все про єдиний податок // Дебет – Кредит. – 2001. – № 8.

42. Настольная книга налогоплательщика: Бухгалтерия // Бизнес. – 2000. – № 37.

43. Податок на додану вартість: Консультації // Все про бухгалтерський облік. – 2000. – № 7.

44. Податок на прибуток: Консультації // Все про бухгалтерський облік. – 2000. – № 5.

45. Труд и зарплата: Бухгалтерия // Бизнес. – 2000. – № 18.

46. Фіксований сільгосподаток // Вісник податкової служби України. – 1999. – № 26.

47. *Чугунов И.* Взаимосвязь ставки налогов и налоговых поступлений // Бизнесинформ. – 1997. – № 11.

Костянтин Борисович ЯМНІКОВ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи
з дисципліни "Податкова система"

Видавництво УДМТУ, 54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1150 від 12.12.2002 р.

Редактор І.Ю. Цицюра
Комп'ютерна правка і верстка Ю.В. Зайцева
Коректор Н.О. Шайкіна

Підписано до друку 03.04.03. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Ум.друк. арк. 2,4. Обл.-вид. арк. 2,6. Тираж 100 прим.
Вид. № 22. Зам. № 136. Ціна договірна.

ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО МОРСЬКОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Шановні панове!

Запрошуємо Вас ознайомитись з можливостями книжкового видавництва, висококваліфіковані спеціалісти якого забезпечать оперативне та якісне виконання замовлення будь-якого рівня складності.

Наш головний принцип – задовольнити потреби замовника в повному комплексі поліграфічних послуг, починаючи з розробки та підготовки оригіналу-макета, що виконується на базі IBM PC, і закінчуючи друком на офсетних машинах.

Крім цього, ми маємо повний комплекс післядрукарського обладнання, що дає можливість виконувати:

- ✓ аркушепідбір;
- ✓ брошурування на скобу, клей;
- ✓ порізку на гільйотинах;
- ✓ ламінування.

Видавництво також оснащено сучасним цифровим дублікатором фірми "Duplo" формату А3, що дає можливість тиражувати зі швидкістю до 130 копій за хвилину.

Для постійних клієнтів – гнучка система знижок.

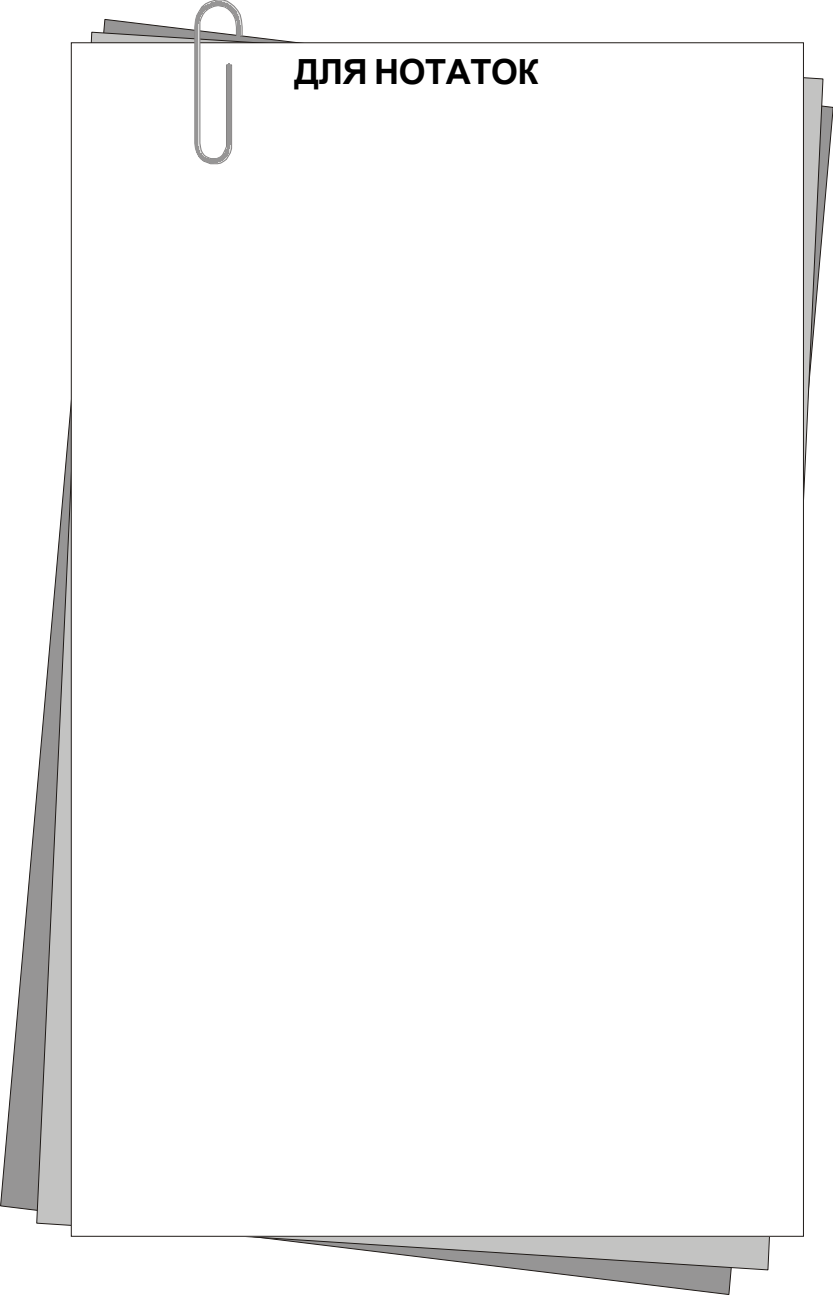
Отже, якщо вам потрібно надрукувати **підручники, книги, брошури, журнали, каталоги, рекламні листівки, прайс-листи, бланки, візитні картки**, – ми до Ваших послуг.

© Український державний морський технічний університет

✉ Україна, 54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5,
видавництво УДМТУ

☎ 8(0512) 37-33-42; 39-81-46, 39-73-39, fax 8(0512) 39-73-26;

E-mail: publishing@usmtu.edu.ua

ДЛЯ НОТАТОК